

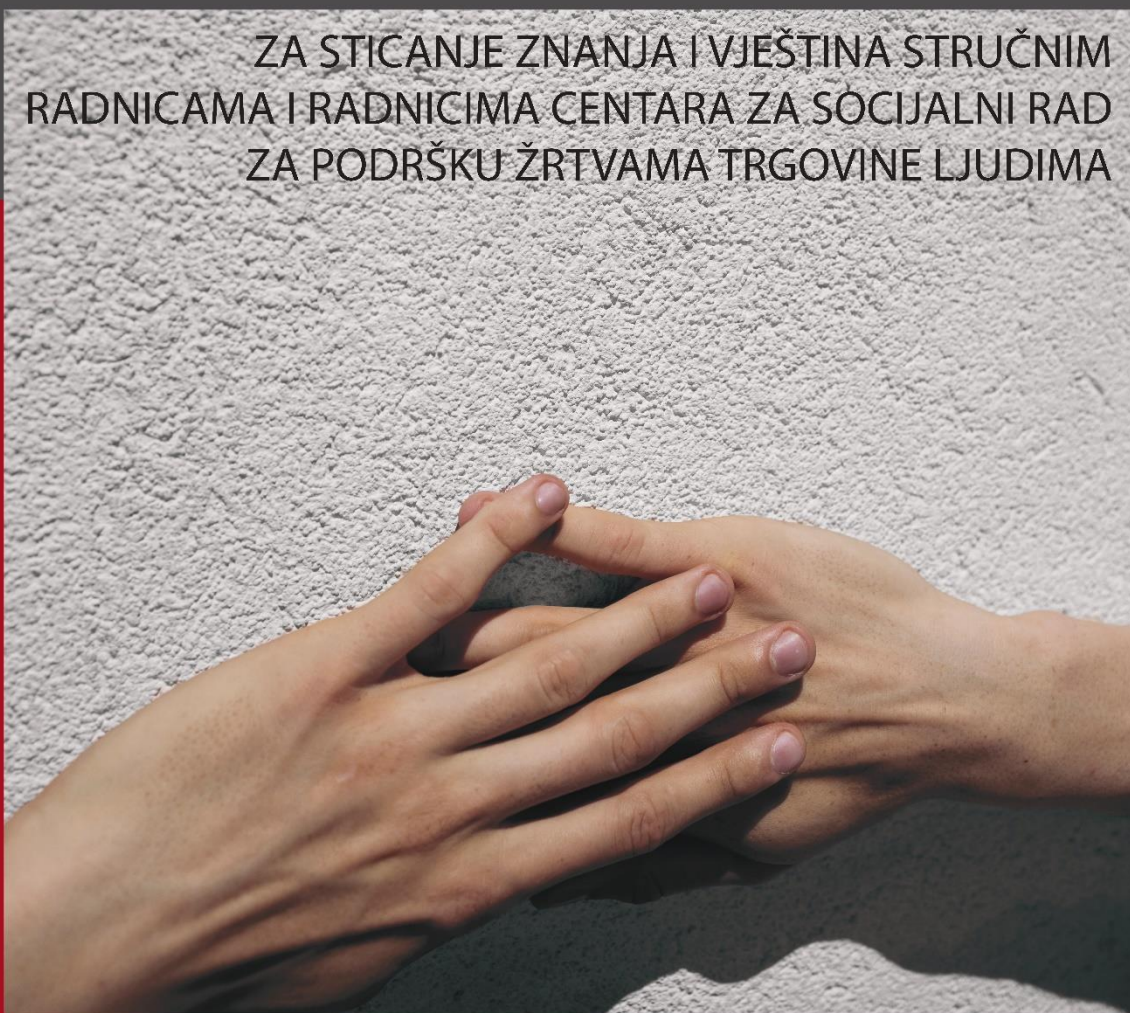
Crna Gora
Ministarstvo socijalnog staranja,
brige o porodici i demografije

Crna Gora
Uprava za ljudske resurse

PROGRAM OBUKE

ZA STICANJE ZNANJA I VJEŠTINA STRUČNIM
RADNICAMA I RADNICIMA CENTARA ZA SOCIJALNI RAD
ZA PODRŠKU ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

PROGRAM OBUKE

Co-funded by
the European Union

german
cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

MINISTERO
DELL'INTERNO

Kingdom of the Netherlands

PROGRAM OBUKE
ZA STICANJE ZNANJA I VJEŠTINA STRUČNIM
RADNICAMA I RADNICIMA CENTARA ZA SOCIJALNI
RAD ZA PODRŠKU ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

PROGRAM OBUKE ZA STICANJE ZNANJA I VJEŠTINA STRUČNIM RADNICAMA I RADNICIMA CENTARA ZA SOCIJALNI RAD ZA PODRŠKU ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

Uprava za ljudske resurse

Odluka o donošenju Programa br.01-112/25-1622/1, 24. april 2025. godine

Izdavač:

Uprava za ljudske resurse

Urednik:

Agron M. Camaj, direktor

Autorke:

Jovana Radifković, načelnica Direkcije za brigu o porodici i zaštitu od rodnozasnovanog nasilja, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije;

Jelena Raičević, samostalna savjetnica u Direkciji za nadzor nad stručnim radom javnih ustanova i pružalaca usluga socijalne i dječije zaštite, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije;

Sonja Bigović, nezavisna konsultantkinja;

Bistra Nektova, nezavisna konsultantkinja.

Metodološki uredili:

Zemka Striković, pomoćnica direktora Sektora za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih i lokalnih službenika i namještenika, Uprava za ljudske resurse;

Stefan Radević, načelnik Odsjeka za planiranje i ocjenu kvaliteta stručnog osposobljavanja i usavršavanja, Uprava za ljudske resurse.

Dizajn:

Lidija Savković, samostalna savjetnica I u Sektoru za upravljanje ljudskim resursima

Kontakt:

Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje
državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca

Uprava za ljudske resurse

Ul. Jovana Tomaševića 2A, 81000, Podgorica

E-mail: obuka@hrma.me

Izradu ove publikacije finansijski su podržali Evropska unija, Ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj Savezne Republike Njemačke, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Italije i Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Holandije, u okviru implementacije projekta "EU podrška jačanju borbe protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu" (EU4FAST).

Za sadržaj ove publikacije odgovorni su isključivo njeni autori. Sadržaj ne odražava nužne stavove donatora projekta EU4FAST, niti njegovih implementirajućih partnera.

Sadržaj

UVODNE RIJEČI.....	4
OPŠTE INFORMACIJE O PROGRAMU.....	5
I MODUL – TEORIJSKI I ZAKONODAVNI OKVIR TRGOVINE LJUDIMA	6
1.1 RAZUMIJEVANJE FENOMENA TRGOVINE LJUDIMA – UZROCI, DINAMIKE I ZABLUDE	7
1.2 OBLICI EKSPLOATACIJE I RIZIČNE GRUPE U CRNOJ GORI	8
1.3 PREPOZNAVANJE TRGOVINE LJUDIMA: INDIKATORI I FORMALNA IDENTIFIKACIJA	9
1.4 MEĐUNARODNI I NACIONALNI ZAKONODAVNI OKVIR, INSTITUCIONALNI MEHANIZMI ZAŠTITE ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA I IZAZOVI IMPLEMENTACIJE	10
1.5 ULOGA CENTARA ZA SOCIJALNI RAD U ZAŠTITI I PODRŠCI ŽRTVAMA	11
1.6 MJERE ZAŠTITE I BEZBJEDNOSTI ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA	12
II MODUL – UNAPREĐENJE VJEŠTINA, ZNANJA, ISKUSTVA I STRUČNIH KOMPETENCIJA STRUČNIH RADNIKA I RADNICA CZSR U OBLASTI TRGOVINE LJUDIMA	13
2.1 POSTUPAK VOĐENJA SLUČAJA U CENTRIMA ZA SOCIJALNI RAD U KONTEKSTU RADA SA ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA.....	14
2.2 UPUĆIVANJE NA USLUGE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE I MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP U RADU SA ŽRTVAMA.....	15
2.3 SPECIFIČNOSTI SAVJETODAVNOG RADA SA ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA	16
2.4 OBAVLJANJE INICIJALNOG RAZGOVORA SA ŽRTVOM TRGOVINE LJUDIMA	17
2.5 SPECIFIČNOSTI RADA SA TRAUMOM	18
2.6 INTEGRACIJA I RESOCIJALIZACIJA ŽRTAVA NAKON NAPUŠTANJA SKLONIŠTA	19
III MODUL – TRENNERSKE VJEŠTINE ZA PRENOŠENJE ZNANJA O TRGOVINI LJUDIMA.....	20
3.1 SPECIFIČNOSTI I KARAKTERISTIKE UČENJA ODRASLIH OSOBA	21
3.2 OSNOVNE TRENNERSKE VJEŠTINE	22
3.3. EFIKASNA PREZENTACIJA – FORMA I SADRŽAJ	23
3.4 INTERAKTIVNE METODE RADA	24
3.5 PLANIRANJE I VOĐENJE EDUKATIVNIH SESIJA	25
3.6 PRAKTIČAN RAD: PREZENTACIJA NAUČENOG.....	26

UVODNE RIJEČI

Cilj ovog programa obuke jeste osposobljavanje stručnih radnika i radnica centara za socijalni rad u Crnoj Gori za pružanje adekvatne pomoći žrtvama trgovine ljudima u okviru njihovih nadležnosti. Program omogućava sticanje znanja i dublje razumijevanje fenomena trgovine ljudima, usvajanje vještina za prepoznavanje potencijalnih žrtava, kao i razvoj senzibiliteta i kompetencija za uspostavljanje efikasne komunikacije sa žrtvama.

Kroz obuku, učesnici i učesnice će se upoznati s postojećim mehanizmima za borbu protiv trgovine ljudima Crnoj Gori, kao i sa mogućnostima multisektorske saradnje. Poseban fokus stavlja se na procjenu potreba žrtava i planiranje individualne podrške, uz osposobljavanje za vođenje razgovora sa žrtvama na način koji osigurava njihovu sigurnost i povjerenje. Program takođe obuhvata razvoj pristupa radu sa žrtvama i potencijalnim žrtvama, naročito u slučajevima kada su u pitanju djeca, kao i izradu individualnih programa podrške i pomoći u skladu sa njihovim specifičnim potrebama.

Dodatno, cilj programa je i razvoj trenerskih vještina kod polaznika i polaznica, kako bi bili osposobljeni da prenesu stečeno znanje i iskustvo o ovoj kompleksnoj problematici na druge stručnjake, stručnjakinje i zajednicu, čime se doprinosi širenju svijesti i jačanju kapaciteta za borbu protiv trgovine ljudima u Crnoj Gori.

OPŠTE INFORMACIJE O PROGRAMU

Kome je program namijenjen:

Program obuke za sticanje znanja i vještina stručnim radnicama i radnicima centara za socijalni rad za podršku žrtvama trgovine ljudima namijenjen je zaposlenima centara za socijalni rad u Crnoj Gori zaduženih za pružanje adekvatne pomoći žrtvama trgovine ljudima u okviru svojih nadležnosti.

Uslovi za pohađanje programa:

1. Minimum VI-1 nivo kvalifikacije obrazovanja i to: socijalni radnik/radnica, psiholog/psihološkinja, pedagog/pedagoškinja, andragog/andragoškinja, specijalni pedagog/pedagoškinja, pravnik/pravnica, sociolog/sociološkinja, defektolog/defektološkinja, specijalni edukator/edukatorka, rehabilitator/rehabilitatirka i doktor medicine/doktorica medicine;
2. Jedna godina radnog iskustva;
3. Rješenje o radnom odnosu na neodređeno vrijeme.

Ko su predavači/predavačice?

Predavači/predavačice, odnosno treneri/trenerice, su eminentni stručnjaci/stručnjakinje sa dugogodišnjim iskustvom i znanjem iz tematskih oblasti predviđenih ovim programom, angažovani sa liste predavača/predavačica, trenera/trenerica koju utvrđuje Uprava za ljudske resurse, kao i eksterni eksperti/ekspertkinje angažovani od strane međunarodnih partnera.

Realizacija programa:

Program se realizuje u ciklusima, što podrazumijeva realizaciju svih tema predviđenih ovim Programom, na način i dinamikom utvrđenim Kalendarom za realizaciju ovog programa.

Nakon utvrđivanja Kalendara, Uprava za ljudske resurse objavljuje Javni poziv za polaznike/polaznice kojim su definisani uslovi, način prijave, potrebna dokumentacija, kao i rok za prijavu.

Polaznik/polaznica je u obavezi da pohađa minimum 80% programa obuke, na šta se obavezuje potpisivanjem Ugovora o pohađanju programa obuke.

Sredstva za relizaciju:

Sredstva za realizaciju i pohađanje Programa obezbijedena su u Budžetu Crne Gore i podrškom međunarodnih partnera.

I MODUL – TEORIJSKI I ZAKONODAVNI OKVIR TRGOVINE LJUDIMA

Cilj ovog modula je osnaživanje stručnih radnika i radnica centara za socijalni rad kroz produbljivanje znanja o fenomenu trgovine ljudima, relevantnom zakonodavnom okviru i ulozi centara za socijalni rad u sistemu zaštite žrtava. Modul omogućava učesnicima i učesnicama da razumiju ključne aspekte ovog složenog problema, uključujući njegove uzroke, oblike i posljedice, te da prepoznaju indikatore koji mogu ukazivati na slučajeve trgovine ljudima. Poseban fokus biće stavljen na razbijanje mitova i stereotipa, koji često otežavaju prepoznavanje slučajeva trgovine ljudima i pravovremenu reakciju stručnih službi, akcentovaće se i zakonske obaveze i institucionalni mehanizmi zaštite, kako bi se obezbijedilo adekvatno djelovanje. Ovaj modul postavlja temelj za dalju obuku, stvarajući osnovu za efikasnu procjenu potreba i planiranje individualizovane podrške žrtvama.

Način realizacije:

Ovaj modul obuke se realizuje kroz kombinaciju teorijskih izlaganja, interaktivnih radionica, analize studija slučaja i praktičnih vježbi koje omogućavaju polaznicima i polaznicama da steknu konkretne vještine za prepoznavanje i pružanje podrške žrtvama trgovine ljudima. Kroz grupni rad, diskusije i simulacije stvarnih situacija, učesnici i učesnice će imati priliku da unaprijede svoje kompetencije za rad u ovoj oblasti i razviju trenerske vještine za dalji prenos znanja kolegama i kolegamicama.

Trajanje: Dva dana – minimum 12 sati

Sadržaj:

- 1.1 Razumijevanje fenomena trgovine ljudima – uzroci, dinamike i zablude – 3 sata;
- 1.2 Oblici eksploatacije i rizične grupe u Crnoj Gori – 2 sata;
- 1.3 Prepoznavanje trgovine ljudima: indikatori i formalna identifikacija 2 sata;
- 1.4 Međunarodni i nacionalni zakonodavni okvir, institucionalni mehanizmi zaštite žrtava trgovine ljudima i izazovi implementacije – 3 sata;
- 1.5 Uloga centara za socijalni rad u zaštiti i podršci žrtvama 3 sata;
- 1.6 Mjere zaštite i bezbjednosti žrtava trgovine ljudima– 2 sata;

1.1 RAZUMIJEVANJE FENOMENA TRGOVINE LJUDIMA – UZROCI, DINAMIKE I ZABLUDE

Cilj: Upoznavanje polaznika i polaznica obuke sa osnovnim karakteristikama i pojmovima fenomena trgovine ljudima, vrstama i oblicima eksploatacije, uključujući faktore koji doprinose njenom nastanku, faze kroz koje se odvija, njenu povezanost sa drugim oblicima kriminala, te razbijanje rasprostranjenih stereotipa i zabluda koje otežavaju prepoznavanje i zaštitu žrtava.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 3 sata

Sadržaj:

- Definicije i osnovni pojmovi
- Faktori koji pogoduju nastanku trgovine ljudima
- Faze u procesu trgovine ljudima
- Povezanost trgovine ljudima sa drugim krivičnim djelima – sličnosti i razlike
- Ključni stereotipi i zablude

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Objasni osnovne pojmove i definicije vezane za fenomen trgovine ljudima;
- Identifikuje ključne faktore koji doprinose pojavi trgovine ljudima;
- Prepozna i opiše faze koje karakterišu proces trgovine ljudima i poveže ih s mogućim intervencijama;
- Razlikuje trgovinu ljudima od drugih oblika kriminala sa kojima se često miješa;
- Prepozna najčešće stereotipe i zablude koje otežavaju identifikaciju žrtava.

1.2 OBLICI EKSPLOATACIJE I RIZIČNE GRUPE U CRNOJ GORI

Cilj: Priprema polaznika i polaznica za prepoznavanje različitih oblika eksploatacije u kontekstu trgovine ljudima, sa posebnim fokusom na specifičnosti ranjivih grupa i aktuelno stanje u Crnoj Gori, kroz analizu dostupnih podataka, trendova i praktičnih primjera iz sistema zaštite.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 2 sata

Sadržaj:

- Glavni oblici eksploatacije (seksualna, radna, prisilna prostitucija, trgovina organima, prisilni brakovi)
- Specifičnosti i ranjive grupe (djeca, migranti, žene, osobe sa invaliditetom)
- Prikaz trenutnog stanja u Crnoj Gori – trendovi, podaci i primjeri iz prakse

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Identifikuje i razlikuje glavne oblike eksploatacije u kontekstu trgovine ljudima;
- Prepozna specifične rizike kojima su izložene ranjive grupe u Crnoj Gori;
- Analizira konkretne slučajeve i podatke o trgovini ljudima u lokalnom kontekstu;
- Procijeni okolnosti koje ukazuju na moguće slučajeve eksploatacije u praksi;
- Procijeni koliko su postojeći mehanizmi zaštite djelotvorni i gdje su potrebna poboljšanja.

1.3 PREPOZNAVANJE TRGOVINE LJUDIMA: INDIKATORI I FORMALNA IDENTIFIKACIJA

Cilj: Usavršavanje polaznika i polaznica sa ciljem prepoznavanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima na osnovu opštih i specifičnih indikatora, te upoznavanje sa ulogom i nadležnostima tima za formalnu identifikaciju, kao i značajem saradnje među institucijama u procesu zaštite žrtava.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 2 sata

Sadržaj:

- Opšti i specifični indikatori trgovine ljudima
- Rano prepoznavanje potencijalnih žrtava u različitim kontekstima
- Tim za formalnu identifikaciju žrtava – mandat, nadležnosti, saradnja sa drugim institucijama

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Identifikuje i prepozna indikatore trgovine ljudima u različitim kontekstima i situacijama iz prakse;
- Primjenjuje standardizovane alate i indikatore za ranu identifikaciju potencijalnih žrtava trgovine ljudima;
- Objasni nadležnosti, ulogu i način funkcionisanja Tima za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima;
- Postupa u skladu sa propisanim procedurama u slučaju postojanja sumnje na trgovinu ljudima i kontaktira nadležne institucije radi dalje intervencije i zaštite žrtve.

1.4 MEĐUNARODNI I NACIONALNI ZAKONODAVNI OKVIR, INSTITUCIONALNI MEHANIZMI ZAŠTITE ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA I IZAZOVI IMPLEMENTACIJE

Cilj: Upoznavanje polaznika i polaznica sa ključnim međunarodnim i nacionalnim zakonodavnim aktima koji se odnose na borbu protiv trgovine ljudima, kao i sa institucionalnim mehanizmima i ulogama različitih aktera u sistemu zaštite žrtava.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 3 sata

Sadržaj:

- Ključni međunarodni dokumenti: UN konvencije, konvencija Savjeta Evrope, direktiva Evropske unije i drugi međunarodni dokumenti koji uspostavljaju standarde za zaštitu žrtava trgovine ljudima)
- Nacionalni zakonodavni okvir Crne Gore – Krivični zakonik, Zakon o zaštiti žrtava trgovine ljudima
- Dokumenta od strateškog značaja (nacionalne strategije, akciona dokumenta)
- Institucionalni okvir i izazovi implementacije
- Protokoli o multisektorskoj saradnji i institucionalni mehanizmi zaštite

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Navede i objasni ključne međunarodne pravne dokumente koji definišu standarde zaštite žrtava trgovine ljudima;
- Prepozna relevantne zakonske i strateške dokumente Crne Gore koji regulišu ovu oblast;
- Objasni strukturu i funkciju nacionalnog institucionalnog okvira i nadležnosti pojedinih aktera;
- Primijeni znanje o protokolima i multisektorskoj saradnji u praksi, posebno kroz postojeće protokole i strateška dokumenta;
- Primijeni zakonodavne okvire u radu s potencijalnim i identifikovanim žrtvama;
- Prepozna ključne izazove u implementaciji.

1.5 ULOGA CENTARA ZA SOCIJALNI RAD U ZAŠTITI I PODRŠCI ŽRTVAMA

Cilj: Osnježivanje polaznika i polaznica za prepoznavanje ključnih uloga i odgovornosti centara za socijalni rad u sistemu zaštite žrtava trgovine ljudima, te upoznavanje sa mogućnostima i resursima koje centri za socijalni rad mogu koristiti u procesu prevencije, zaštite i reintegracije žrtava.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 3 sata

Sadržaj:

- Nadležnosti centara za socijalni rad u postupku zaštite žrtava
- Mogućnosti intervencije u ranoj fazi (prepoznavanje rizika, preventivne aktivnosti)
- Saradnja sa drugim institucijama i nevladinim sektorom
- Specifične metode rada sa žrtvama trgovine ljudima

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Definiše ulogu centara za socijalni rad u sistemu zaštite žrtava trgovine ljudima;
- Identifikuje ključne intervencije koje mogu preduzeti stručni radnici i stručne radnice u ranoj fazi;
- Koordinira saradnju sa drugim institucijama i organizacijama u cilju obezbjeđivanja sveobuhvatne zaštite žrtava;
- Primijeni metode rada prilagođene žrtvama trgovine ljudima, uključujući individualizovane pristupe i pružanje psihosocijalne podrške.

1.6 MJERE ZAŠTITE I BEZBJEDNOSTI ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA

Cilj: Osposobljavanje polaznika/polaznica za efikasno obezbjeđivanje fizičke i psihološke sigurnosti žrtava trgovine ljudima kroz primjenu odgovarajućih mjera zaštite, saradnju sa nadležnim institucijama i razvijanje podrške za ponovno uspostavljanje osjećaja lične bezbjednosti.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 2 sata

Sadržaj:

- Obezbjedivanje objektivne bezbjednosti – obezbjeđivanje fizičke sigurnosti žrtava, zaštita identiteta i privatnosti žrtava, saradnja sa policijom i državnim tužilaštvom.
- Obezbjedivanje subjektivne bezbjednosti –ponovno uspostavljanje osjećaja lične bezbjednosti.

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Prepozna mjere koje je potrebno poduzeti kako bi se obezbijedila fizička sigurnost žrtava trgovine ljudima u različitim fazama postupka (identifikacija, smještaj, suđenje);
- Primijeni strategije za zaštitu identiteta i privatnosti žrtava u skladu sa zakonodavnim okvirom;
- Pruži psihosocijalnu podršku žrtvama kako bi im pomogao/la da obnove osjećaj lične sigurnosti i povjerenja u sistem zaštite;
- Pomogne u reintegraciji žrtava kroz razvoj mreža i obezbjeđivanje pristupa obrazovanju i zapošljavanju.

II MODUL – UNAPREĐENJE VJEŠTINA, ZNANJA, ISKUSTVA I STRUČNIH KOMPETENCIJA STRUČNIH RADNIKA I RADNICA CZSR U OBLASTI TRGOVINE LJUDIMA

Cilj modula:

Cilj ovog modula je povećanje efikasnosti, kvaliteta rada i sposobnosti zaposlenih u centrima za socijalni rad da odgovore na izazove u radu sa žrtvama trgovine ljudima, kao i pružanje efikasnije i kvalitetnije podrške žrtvama trgovine ljudima u procesu vođenja slučaja (prijem, procjena, planiranje, ponovni pregled, završetak rada sa korisnikom). Kroz osnaživanje stručnih kapaciteta, stručni radnici i radnice će postati efikasniji u svom radu i doprinijeti boljoj zaštiti i podršci žrtvama trgovine ljudima, čime se poboljšava ukupni sistem socijalne zaštite i prava žrtava.

Način realizacije:

Modul se realizuje kroz kombinaciju teorijskih izlaganja, interaktivnih radionica, analize studija slučaja i praktičnih vježbi. Grupni rad, diskusije i simulacije stvarnih situacija omogućavaju učesnicima i učesnicama da steknu konkretne vještine za prepoznavanje i pružanje podrške žrtvama trgovine ljudima, kao i da razviju trenerske vještine za dalje prenošenje znanja kolegama.

Trajanje: 6 dana – minimum 36 sati

Sadržaj:

- 2.1 Postupak vođenja slučaja u centrima za socijalni rad u kontekstu rada sa žrtvama trgovine ljudima – 6 sati;
- 2.2 Upućivanje na usluge socijalne i dječije zaštite i multidisciplinarni pristup u radu sa žrtvama – 6 sati;
- 2.3 Specifičnosti savjetodavnog rada sa žrtvama trgovine ljudima – 6 sati;
- 2.4 Obavljanje inicijalnog razgovora sa žrtvom trgovine ljudima – 6 sati;
- 2.5 Specifičnosti rada sa traumom – 6 sati;
- 2.6 Integracija i resocijalizacija žrtava nakon napuštanja skloništa – 6 sati.

2.1 POSTUPAK VOĐENJA SLUČAJA U CENTRIMA ZA SOCIJALNI RAD U KONTEKSTU RADA SA ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

Cilj: Ojačati kompetencije stručnih radnika i radnica za vođenje slučaja sa žrtvama trgovine ljudima u skladu sa profesionalnim standardima i zakonskim okvirom.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad, studija slučaja.

Trajanje: 1 dan – minimum 6 sati

Sadržaj:

- Prijem / Postupci neodložne intervencije
- Etape procesa vođenja slučaja (inicijalna procjena, planiranje, intervencija, evaluacija, zatvaranje slučaja)
- Dokumentovanje i izvještavanje
- Etika i profesionalne granice u vođenju slučaja
- Primjena porodično-pravnih mjera u postupcima zaštite djece
- Praktični dio-rad na slučaju

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Primijeni propisane procedure i korake prilikom zbrinjavanja žrtve trgovine ljudima u okviru nadležnosti centra za socijalni rad;
- Izradi sveobuhvatnu procjenu potreba, snaga i rizika kod žrtava trgovine ljudima, koristeći profesionalne alate i metode;
- Izradi individualni plan usluga kao osnovu za dalji rad sa žrtvom;
- Primijeni porodično-pravne mjere zaštite u slučajevima kada je žrtva dijete.

2.2 UPUĆIVANJE NA USLUGE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE I MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP U RADU SA ŽRTVAMA

Cilj: Osnajiti učesnike i učesnice da efikasno sarađuju sa drugim sektorima i institucijama, i upućuju žrtve na relevantne usluge zaštite.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad, studija slučaja.

Trajanje: 1 dan – minimum 6 sati

Sadržaj:

- Usluge socijalne i dječje zaštite
- Upućivanje korisnika i korisnica na uslugu i sradanja sa pružaocima usluga
- Nacionalni plan za formalnu identifikaciju
- Predstavljanje rada Tima za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima
- Primjeri dobre prakse u multisektorskoj saradnji
- Uloga centra za socijalni rad u formalnoj identifikaciji
- Praktični dio-rad na slučaju

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Identifikuje dostupne usluge socijalne i dječje zaštite koje se mogu pružiti žrtvama trgovine ljudima;
- Primijeni procedure zbrinjavanja žrtve i uspostavi efikasnu saradnju sa pružaocima relevantnih usluga;
- Objasni funkcionisanje nacionalnog mehanizma za inicijalno upućivanje i zaštitu potencijalnih žrtava trgovine ljudima;
- Navede uloge drugih aktera u sistemu zaštite;
- Usmjeri žrtve trgovine ljudima ka ostvarivanju prava i korišćenju dostupnih resursa kroz adekvatno upućivanje na nadležne institucije i organizacije;
- Efikasno koordinira sa različitim organizacijama i institucijama u cilju pružanja sveobuhvatne i kontinuirane podrške žrtvama.

2.3 SPECIFIČNOSTI SAVJETODAVNOG RADA SA ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

Cilj: Razviti savjetodavne vještine i osjetljiv pristup u radu sa žrtvama trgovine ljudima.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 1 dan – minimum 6 sati

Sadržaj:

- Značaj pridruživanja
- Postavljanje ciljeva u savjetodavnom radu
- Vještine savjetovanja (aktivno slušanje, vještine postavljanja pitanja, parafraziranje, reflektovanje, validacija, osnaživanje)
- Rad sa djecom
- Kulturna i rodna osjetljivost u radu sa žrtvama

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Stvori siguran i podržavajući ambijent koji omogućava žrtvama trgovine ljudima da slobodno izraze svoja osjećanja i iskustva;
- Primijeni vještine aktivnog slušanja i empatije, uz osjetljiv pristup vođenja razgovara o traumatskim iskustvima žrtava;
- Osnaži žrtve da prepoznaju vlastite mogućnosti i donesu odluke u skladu sa sopstvenim potrebama kroz izradu individualnih planova usluga i podrške;
- Identifikuje specifične potrebe žrtava i prilagodi savjetodavni rad korišćenjem odgovarajućih strategija i metoda, s ciljem pružanja personalizovane i efikasne pomoći.

2.4 OBAVLJANJE INICIJALNOG RAZGOVORA SA ŽRTVOM TRGOVINE LJUDIMA

Cilj: Ojačati kapacitete stručnih radnika i radnica za profesionalno i etičko obavljanje inicijalnog razgovora sa žrtvama trgovine ljudima.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad, studija slučaja.

Trajanje: 1 dan – minimum 6 sati

Sadržaj:

- Elementi strukturiranog intervjua
- Specifičnosti rada sa maloljetnicima/maloljetnicama i ženama žrtvama seksualne eksploatacije
- Obavljanje razgovora sa žrtvom radne eksploatacije
- Obavljanje razgovora sa žrtvom seksualne eksploatacije
- Obavljanje razgovora sa djetetom žrtvom prosjačenja
- Obavljanje razgovora sa djetetom žrtvom ugovorenog braka
- Obavljanje razgovora sa djetetom počiniocem krivičnih djela u kontekstu trgovine ljudima
- Uloga prevodilaca (prevoditeljki) /tumača (tumačica) i rad sa osobama koje ne govore lokalni jezik
- Praktični dio – rad na slučaju

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Prepozna različite oblike trgovine ljudima i poveže indikatore koji ukazuju na moguću viktimizaciju;
- Primijeni vještine vođenja strukturiranog inicijalnog razgovora sa žrtvom, radi prikupljanja ključnih informacija za planiranje daljeg rada sa žrtvom;
- Izradi stručnu procjenu, nalaz i mišljenje koji se mogu koristiti u postupcima pred drugim nadležnim organima (tužilaštvo, sud i dr.);
- Sprovede intervju sa žrtvom na način koji minimizira rizik od sekundarne viktimizacije, osiguravajući da se žrtva osjeća sigurno, poštovano i adekvatno zaštićeno tokom postupka.

2.5 SPECIFIČNOSTI RADA SA TRAUMOM

Cilj: Pružiti učesnicima i učesnicama razumijevanje traume i posljedica po mentalno zdravlje žrtava.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 1 dan – minimum 6 sati

Sadržaj:

- Razumijevanje vrste i simptoma traume
- Osnovne metode stabilizacije i smanjenja emocionalne reaktivnosti
- Posljedice traume i mentalno zdravlje žrtava trgovine ljudima
- Teorija afektivne vezanosti i dezorganizovani obrazac afektivne vezanosti kao posljedica traume
- Prepoznavanje potreba žrtava i smanjanje rizika od sekundarne viktimizacije
- Značaj supervizije stručnih radnika i radnica i sprečavanje sagorijevanja profesionalaca i profesionalki

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Prepozna znake traumatskih iskustava kod žrtava trgovine ljudima;
- Primijeni odgovarajući pristup podrške, u skladu sa individualnim potrebama i izazovima koje trauma nosi;
- Identifikuje simptome posttraumatskog stresnog poremećaja (PTSP), kao što su retraumatizacija, izbjegavanje, anksioznost, depresija i razdražljivost, u cilju adekvatnog usmjerenja žrtve ka odgovarajućim oblicima specijalizovane pomoći;
- Prepozna specifične efekte traume na djecu i adolescente i primijeni uzrastu prilagođene savjetodavne i zaštitne strategije;
- Uoči povezanost između traume i rizičnih obrazaca ponašanja, te osnaži žrtvu da razvije zdravije načine suočavanja kroz individualizovanu podršku;
- Prepozna znake profesionalnog stresa i sagorijevanja, i koristi dostupne resurse i strategije za očuvanje sopstvenog mentalnog zdravlja i kontinuirani kvalitetan rad.

2.6 INTEGRACIJA I RESOCIJALIZACIJA ŽRTAVA NAKON NAPUŠTANJA SKLONIŠTA

Cilj: Osnajiti stručne radnike i radnice za pružanje podrške žrtvama u fazi oporavka i reintegracije.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 1 dan – minimum 6 sati

Sadržaj:

- Stvaranje sigurne i podržavajuće sredine
- Emocionalna i psihološka podrška
- Ekonomska podrška i osamostaljivanje
- Reuspostavljanje porodičnih veza
- Reintegracija u obrazovni sistem
- Podrška u prevenciji ponovnog nasilja
- Podrška djeci
- Povezivanje sa nevladinim sektorom i lokalnom zajednicom

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Prepozna znake traume kod žrtava trgovine ljudima i adekvatno reaguje, pružajući podršku zasnovanu na razumijevanju psiholoških posljedica traumatskih iskustava;
- Identifikuje proces u kojem je žrtvama potrebna pomoć u izgradnji novih socijalnih veza i kako da podrže proces izgradnje pozitivnih odnosa sa porodicom, prijateljima i zajednicom;
- Prepozna uticaj različitih vrsta traume na djecu i adolescente, te primijeni uzrastu prilagođene strategije podrške u radu s njima;
- Uoči povezanost između traume i rizičnih ponašanja, te podrži žrtve u razvoju zdravijih mehanizama suočavanja i prevencije negativnih obrazaca ponašanja;
- Pruži praktičnu podršku žrtvama kroz pomoć u traženju zapošljavanja, obukama i edukaciji, kao i u povezivanju sa resursima dostupnim na nivou lokalnih zajednica;
- Koordinira sa drugim profesionalcima, profesionalkama i organizacijama, pružajući žrtvama sveobuhvatnu i efikasnu pomoć koja obuhvata različite aspekte njihovih potreba.

III MODUL – TRENERSKE VJEŠTINE ZA PRENOŠENJE ZNANJA O TRGOVINI LJUDIMA

Cilj modula:

Oснаživanje stručnih radnika i radnica centara za socijalni rad za efikasno prenošenje znanja o fenomenu trgovine ljudima kroz razvoj ključnih trenerskih vještina i metodoloških kompetencija. Modul omogućava učesnicima i učesnicama da steknu uvid u principe obrazovanja odraslih, razviju komunikacione i facilitatorske vještine, te da planiraju i realizuju interaktivne edukativne sesije prilagođene različitim stilovima učenja. Fokus je na praktičnoj primjeni trenerskih alata u kontekstu edukacije o zaštiti žrtava trgovine ljudima.

Trajanje: 2 dana – minimum 12 sati

Sadržaj:

- 3.1 Specifičnosti i karakteristike učenja odraslih osoba – 3 sata;
- 3.2 Osnovne trenerske vještine – 3 sata;
- 3.3 Efikasna prezentacija – forma i sadržaj – 2 sata;
- 3.4 Interaktivne metode rada – 3 sata;
- 3.5 Planiranje i vođenje edukativnih sesija – 3 sata;
- 3.6 Praktičan rad: prezentacija naučenog – 2 sata.

3.1 SPECIFIČNOSTI I KARAKTERISTIKE UČENJA ODRASLIH OSOBA

Cilj: Upoznavanje polaznika i polaznica sa ključnim karakteristikama učenja odraslih osoba, stilovima učenja, motivacijom i barijerama u procesu edukacije, sa ciljem kreiranja sadržaja i pristupa koji su prilagođeni potrebama i iskustvima odraslih.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 3 sata

Sadržaj:

- Osnovne karakteristike učenja odraslih (andragogijski pristup)
- Stilovi učenja (vizuelni, auditivni, kinestetički)
- Motivacija za učenje i najčešće barijere
- Važnost prethodnog iskustva i kontekstualizacija sadržaja

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Objasni specifičnosti procesa učenja kod odraslih osoba;
- Prepozna stilove učenja i primijeni odgovarajuće metode;
- Identifikuje motivacione faktore i barijere u edukaciji odraslih;
- Planira edukativne aktivnosti prilagođene različitim profilima učesnika i učesnica.

3.2 OSNOVNE TRENERSKE VJEŠTINE

Cilj: Razvijanje osnovnih komunikacionih i facilitatorskih vještina potrebnih za efikasno vođenje edukativnih sesija, uključujući verbalnu i neverbalnu komunikaciju, aktivno slušanje, te upravljanje otporom i izazovnim situacijama.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 3 sata

Sadržaj:

- Verbalna i neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje i postavljanje pitanja
- Rad sa otporom i teškim učesnicima i učesnicama
- Upravljanje grupnom dinamikom

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Primijeni principe efikasne komunikacije u radu sa grupom;
- Aktivno sluša, parafrizira i postavlja pitanja u funkciji facilitacije;
- Prepozna i konstruktivno odgovori na otpor i izazovna ponašanja;
- Održava pozitivnu i podsticajnu atmosferu u grupi.

3.3. EFIKASNA PREZENTACIJA – FORMA I SADRŽAJ

Cilj: Unapređenje vještina prezentovanja edukativnih sadržaja na jasan, strukturiran i vizuelno podržan način, uz ovladavanje tehnikama upravljanja tremom i održavanja pažnje grupe.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 2 sata

Sadržaj:

- Ključni elementi dobre prezentacije (struktura, jasnoća, vizuali)
- Prilagođavanje sadržaja ciljnoj publici
- Upravljanje tremom i nastup pred grupom

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Pripremi strukturiranu i efektivnu prezentaciju uz vizuelnu podršku;
- Prilagodi prezentaciju potrebama i očekivanjima učesnika i učesnica;
- Samouvjereno prezentuje sadržaj i angažuje grupu.

3.4 INTERAKTIVNE METODE RADA

Cilj: Upoznavanje sa interaktivnim metodama koje podstiču aktivno učešće učesnika i učesnica u edukaciji, sa fokusom na grupni rad, brainstorming, igre uloga i simulacije.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 3 sata

Sadržaj:

- Grupni rad (organizacija, uloge, izvještavanje)
- Brainstorming: pravila i facilitacija
- Igre uloga i simulacije: osmišljavanje i realizacija

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Efikasno koristi interaktivne metode u edukaciji;
- Organizuje i vodi grupni rad i brainstorm sesije;
- Dizajnira i facilitira igre uloga i simulacije u cilju aktivnog učenja.

3.5 PLANIRANJE I VOĐENJE EDUKATIVNIH SESIJA

Cilj: Osposobljavanje polaznika i polaznica za strukturirano planiranje edukativnih sesija uz primjenu SMART ciljeva, izbor prikladnih metoda i efikasno upravljanje tokom edukacije.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 3 sata

Sadržaj:

- Postavljanje ciljeva edukacije (SMART model)
- Struktura edukativne sesije (uvod – razrada – zaključak)
- Upravljanje vremenom i dinamika rada
- Prilagođavanje sadržaja ciljnoj grupi

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Formuliše jasne i mjerljive ciljeve obuke;
- Planira i strukturira edukativnu sesiju u skladu sa temom i trajanjem;
- Efikasno upravlja vremenom i ritmom rada;
- Prilagodi metodološki pristup specifičnostima grupe.

3.6 PRAKTIČAN RAD: PREZENTACIJA NAUČENOG

Cilj: Primjena stečenih znanja i vještina kroz individualne prezentacije, uz refleksiju i povratnu informaciju.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, rad u grupama, analiza slučajeva, diskusija i praktičan rad.

Trajanje: 2 sata

Sadržaj:

- Priprema mini-prezentacije
- Realizacija pred grupom
- Refleksija i evaluacija

Nakon pohađanja obuke polaznik/polaznica će biti u mogućnosti da:

- Samostalno pripremi i izvede kratku edukativnu sesiju;
- Praktično demonstrira usvojene trenerske vještine;
- Učestvuje u konstruktivnoj evaluaciji i samoprocjeni.